

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2001/344

Karar Sayısı : 2002/10

Karar Günü : 3.1.2002

R.G. Tarih-Sayı :16.04.2002-24728

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 20. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 15.7.1950 gün ve 5680 sayılı "Basın Kanunu"nun 3445 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ile değişik 19. maddesinin III numaralı bendinin üçüncü paragrafının ikinci tümcesinde yer alan "...iki gün..." sözcüklerinin, Anayasa'nın 32. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sulh Ceza Mahkemesi'nin tekzip kararına karşı 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca Asliye Ceza Mahkemesi'ne itirazda bulunulması üzerine, Yasa'nın 19. maddesinin III numaralı bendinin üçüncü paragrafının ikinci tümcesinde yer alan "...iki gün..." sözcüklerini Anayasa'ya aykırı bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

5680 sayılı Basın Kanunu'nun, itiraz konusu, "iki gün" sözcüklerini de içeren 19. maddesinin III numaralı fıkrası şöyledir:

"III- Cevap veya düzeltmenin zamanında yayınlanmaması halinde ilgili, yayınlanması gereken tarihten itibaren yirmi gün içinde evrakı ile birlikte bulunduğu yer sulh ceza hâkimine başvurur.

Sulh ceza hâkimi iki gün içinde, cevap veya düzeltmeyi; suç mahiyetinde olup olmadığı, yayın ile ilgisi bulunup bulunmadığı, Kanunda yazılı şekil ve şartları taşıyıp taşımadığı ve mevcutteye yapılan başvurunun yayından itibaren iki ay içinde yapılıp yapılmadığı cihetlerinden inceleyerek, cevap veya düzeltmenin yayınlanmamasına veya aynen ya da uygun göreceği değişiklikleri yaparak yayınlanmasına karar verir. Bu karar ilgililere tebliğ olunur.

Bu karara karşı ilgililer dört gün içinde asliye ceza hâkimine evraklarını da vermek suretiyle itiraz edebilirler. Asliye ceza hâkiminin (I) numaralı fıkradaki hususları da dikkate almak suretiyle iki gün içinde itirazı inceleyerek vereceği karar kesindir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz başvurusunda dayanılan Anayasa kuralı şöyledir :

"MADDE 32.- Düzeltme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir.

Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir."

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılmalarıyla 19.6.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliği ile karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen yasa kuralıyla aykırılık savına dayanak yapılan Anayasa kuralı, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

5680 sayılı Basın Kanunu'nun cevap ve düzeltme hakkını düzenleyen 19. maddesinde, kişilerin, haysiyet ve şerefine dokunan veya kendileri ile ilgili gerçeğe aykırı hareketler, düşünceler ve sözler isnat edilmek suretiyle açık veya kapalı bir biçimde yapılan yayımlara karşı izleyecekleri yöntem düzenlenmiştir.

Yasa'nın, itiraz konusu "...iki gün..." sözcüklerinin de yer aldığı 19. maddesinin III numaralı bendinin üçüncü paragrafında, düzeltme ve cevap yazısının zamanında yayımlanmaması sonucu bulunduğu yer Sulh Ceza Mahkemesine başvuran ilgilinin, mahkemenin verdiği karara karşı tebliğ tarihinden itibaren dört gün içinde itirazen asliye ceza hâkimine başvurabileceği; asliye ceza hâkiminin, mevcutede açık veya kapalı şekilde yapılan yayımdan dolayı bir kişinin haysiyet ve şerefine dokunan veya kendisi ile ilgili gerçeğe aykırı hareket, düşünce ve sözler bulunup bulunmadığını ve Yasa'nın belirlediği şartların oluşup oluşmadığını dikkate almak suretiyle iki gün içinde karar vereceği belirtilmiştir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, Anayasa'nın 32. maddesinde düzeltme ve cevabın yayımlanmaması nedeniyle ilgilinin başvurusu halinde, bu yazının yayımlanmasının gerekip gerekmediğine müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde hâkim tarafından karar verileceğinin belirtilmesine karşın 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 19. maddesinin III numaralı bendinin üçüncü paragrafında, itiraz üzerine Asliye Ceza Hâkimi'nin iki gün içinde itirazı inceleyerek karar vereceğinin öngörüldüğü, Yasa'daki "iki gün" sözcüklerinin Anayasa'nın 32. maddesine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kural, cevap veya düzeltmenin sorumlu müdür tarafından Yasa'da öngörülen sürede yayımlanmaması halinde, ilgilinin Sulh Ceza Hâkimine müracaatı üzerine

verilen karara karşı itirazın Asliye Ceza Hâkimi tarafından incelenerek iki gün içinde karar verileceğini hükme bağlamaktadır.

Anayasa'nın 32. maddesinde, düzeltme ve cevap hakkı, kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileri ile ilgili gerçeğe aykırı yayımlar yapılması halinde tanınmış ve bu hakkın kullanılması ile ilgili düzenlemelerin yasayla yapılacağı, düzeltme ve cevabın yayımlanması halinde hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde bu konuda karar verileceği belirtilmiştir.

Haberleşme organlarının kamuoyuna doğru haber ve bilgi sunmaları hizmet gereklerinden olup, bu faaliyetlerinde de, kişilerin haysiyet ve şereflerine saygılı olmakla yükümlüdürler. Anayasa'nın 32. maddesinde belirtilen yedi gün azami süredir. Gerçeğe aykırı, şeref ve haysiyeti kırııcı bir yayımın hafızalardaki etkisi henüz silinmeden mümkün olan en kısa zamanda, karşı bir yayım ile doğrunun bildirilmesi amacıyla Yasa ile yedi günden daha kısa süre öngörülmesinde Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

İtiraz başvurusunun reddi gerekir.

VI- SONUÇ

15.7.1950 günlü, 5680 sayılı "Basın Kanunu"nun 3445 sayılı Yasa ile değiştirilen 19. maddesinin (III) numaralı bendinin üçüncü paragrafının ikinci tümcesinde yer alan "... iki gün..." sözcüklerinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 3.1.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Rüşti SÖNMEZ	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU
Üye	Üye	
Ahmet AKYALÇIN	Enis TUNGA	